

CUT #079

MEMBERSBLAD FOR MEDIELÆRERFORENINGEN MARTS 2005

Nye mål

FOKUS PÅ MÅLGRUPPER
I DET NYE MEDIEFAG

Tværfagligt

DOKUMENTAR, REALITY OG
NYHEDER I DANSK OG MEDIEFAG

Udstyret i orden?

ER DET STØRRELSEN DET KOMMER
AN PÅ NÅR MAN KØBER KAMERA?

►► ANMELDELSER DEN ISCENESATTE VIRKELIGHED ELEVFILMFESTIVAL x2 ►►
MEDIEFAG EFTER REFORMEN MÅLGRUPPER ►► PÆDAGOGISKE KLIP PARALLELE
VERDNER PÅ FILM ►► TEMA: UDS TYR INDKØB AF UDS TYR OPSTART OG
ETABLERING AF MEDIEFAG HVAD SKAL DET KOSTE? CANOPUS-REDIGERINGSKURSUS

CUT #079

Redaktion

KATHRINE AGGEBØ
MARTIN HOULIND
MIMI OLSEN

aggebo@humleby.dk
houlind@emilie-og-andreas.dk
mimi.olsen1@skolekom.dk

Skribenter i dette nummer

METTE BAUNØE
MIKAEL BUSCH
CLAUS NYMANN CHRISTENSEN
KAREN CONRAD
PETER HALL
PER HELMER HANSEN
SØREN JACOBSEN
GUNVOR MIKKELSEN
THOMAS BJØRN PEDERSEN
MICHAEL BOAS PEDERSEN
ESPEN REEDTZ
HANS OLUF SCHOU
OLE ØSTERGAARD
Pauline Langhoff

Vordingborg Gymnasium & hf
Kolding Amtsgymnasium
Aabenraa Gymnasium & hf
Slagelse Gymnasium & hf
Århus Akademi
Herlev Gymnasium
Odsherreds Gymnasium
Tårnby Gymnasium & hf
Århus Akademi
Aabenraa Business College
Tønder Gymnasium, hf & vuc
Viby Amtsgymnasium
Aabenraa Gymnasium & hf
Københavns VUC

Produktion & tryk

DJ-TRYKCENTER

dj.tryk@mail.tele.dk

Mediefags hjemmeside

<http://www.emu.dk/gym/fag/it>

WEBMASTER

Ole Østergaard

oestergaard@skolekom.dk

DEADLINE FOR CUT#080 25. MAJ 2005

Medielærerforeningens bestyrelse

FORMAND

Lisbet Borker, Norgesgade 31, 5.th, 2300 Kbh. S.
Tlf. 32 54 24 47. E-mail: lborker@hotmail.com

KASSERER

Kirsten Andersen, Hvidtjørnevej 26, 2720 Vanløse.
Tlf. 32 74 38 27. E-mail: ka.cg@ci.kk.dk

MEDLEM AF PS

Mikael Busch, Gefionsvej 28B, 6000 Kolding. Tlf. 75 50 93 70.
E-mail: mb@kolding-gym.dk

MEDLEM AF FAGLIGT UDVALG

Otto Pretzmann, Lupinvej 8, Klokkeholm, 9320 Hjørring.
Tlf. 98 28 42 90.

Jette Meldgaard Harboe, Sjøllandsgade 79 2., 8000 Århus C.
Tlf. 86 13 70 09.

REPRÆSENTANT I CUT-REDAKTIONEN

Mimi Olsen, Nørrebrogade 70 3.tv, 2200 Kbh. N.
Tlf. 35 39 12 29. E-mail: mimi.olsen1@skolekom.dk

AD HOC

Kasper Sønderby Madsen, Jonstrupvej 2, 3500 Værløse.
Tlf. 38 74 56 50.
E-mail: kasper.soenderby.madsen@skolekom.dk

FRA REDAKTIONEN —for sidste gang

HER ER DEN længe ventede fornyelse af Medielærerforeningens blad, som betyder et farvel til de besværlige klippe-klistre-møder og goddag til et 100% computerredigeret blad med digitale billeder. Vores trykker igennem 26 år Richardt Jensens barnebarn — Josua — vil i fremtiden stå for bladets layout, men Richardt står stadig i kulissen og hjælper til. Budgettet holder til tre CUT-numre om året.

I bladredaktionen har vi arbejdet ad to spor: På den ene side med en æstetisk opdatering — hvilket har medført, at bladet har fået nyt navn, nyt format, nyt layout. Vi har bl.a. prioriteret det højt, at bladet skal være i farver og have flotte billeder. På den anden side har vi haft lyst til at skabe en bladprofil, hvor det aktualitetsprægede, det debatterende og det tværfaglige vil få en mere fremtrædende plads. Nogle rubrikker vil forsvinde (f.eks. er det sidste gang rubrikken *Fra redaktionen* er med), mens andre kendinge vil optræde under nye overskrifter.

En af ambitionerne for redaktionen har været at gøre CUT til et blad, som alle kan være med til at lave, og hvor det er ukompliceret at gå ind i redaktionen — også hvis man ikke lige bor midt i København. Digitaliseringen er et led i denne bestræbelse, for nu skal der ikke længere klippes og klistres, og meget kan faktisk laves pr. e-mail. Fornyelsen betyder med andre ord, at det er blevet meget lettere at gå ind i redaktionen, da meget af det besværlige praktiske arbejde er noget, der hører fortiden til. Ja, altså lige undtagen korrekturlæsningen — så vi håber flere vil melde sig på banen og give et nap med i det redaktionelle arbejde!

Visionerne fejler ikke noget, så der vil komme flere fornyelser undervejs. Vi håber, I vil tage godt imod både dem og CUT, og vi glæder os til at få respons på det nye blad, så det kan tjene medlemmerne så godt som overhovedet muligt!

God læsning fra CUT-redaktionen

POINT OF VIEW

EN GEMYTLIG KAMPPLADS

OM GANSKE FÅ måneder begynder fremtiden. Efter sommerferien skal de nye gymnasieelever starte med det, som nogle begejstret har valgt at kalde århundredets reform. Selv om der i praksis måske snarere bliver tale om rundkredspædagogik for viderekomne, så sker der store indholdsmæssige og strukturelle forandringer.

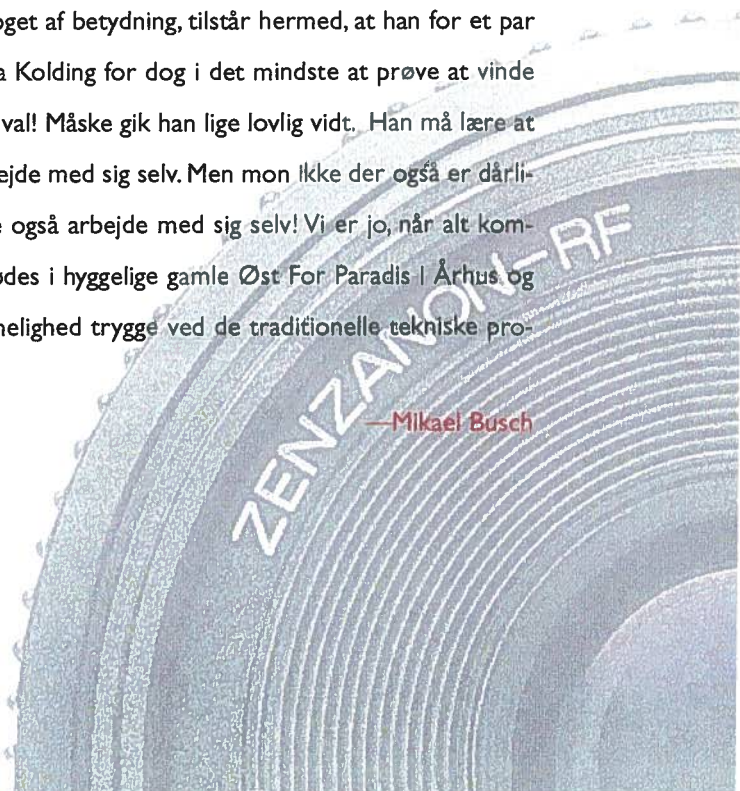
Også vores kære gamle fag undergår markante forandringer. Faget skifter navn. Faget findes på flere niveauer. Ude på skolerne sidder nogle kolleger og glæder sig, fordi de kom ind i varmen i de formodede attraktive studieretninger, og fordi eleverne får lov til at vælge faget på linie med de traditionelle kunstneriske valgfag, musik og billedkunst. På andre skoler fældes der bitre tårer, fordi faget måtte blive ude i kulden.

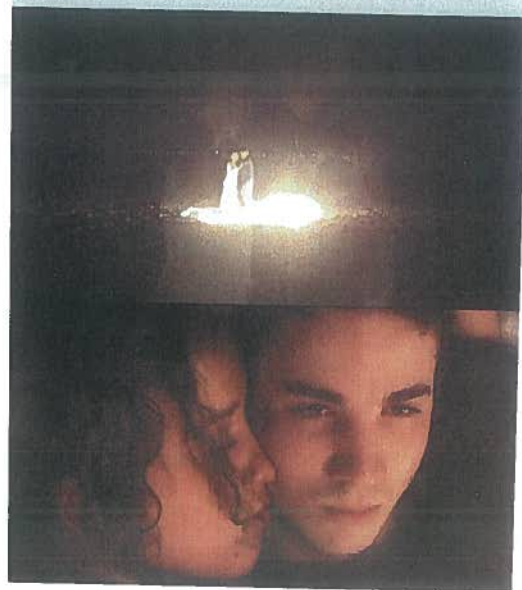
Uanset hvordan de kollegiale kampe på skolerne gik, vil én ting forhåbentlig bestå: de årlige elevfilmfestivaler i Århus og København. Det er blevet en uundværlig tradition at tage den bedste elevfilm fra sommerekssamen med til en ædel kollegial kappestrid. For det er det jo også!

Bortset fra at det er hyggeligt at gense gamle elever og kolleger (og hvor tit vil man se dem i fremtiden, når man ikke længere må lave faglige kurser?), er elevfilmfestivalen også en slags kampplads. Sådan i al gemytlighed. For nogle mere end for andre. Mon ikke de fleste filmlæreres hjerte banke lidt hurtigere, når deres film er på? Det er sjovere at vinde end at tabe.

Denne lederskribent, som aldrig har vundet noget af betydning, tilstår hermed, at han for et par år siden fyldte en hel bus med gymnasieelever fra Kolding for dog i det mindste at prøve at vinde publikumsprisen ved den Jysk/fynske elevfilmfestival! Måske gik han lige lovlig vidt. Han må lære at tabe og vinde med samme sind. Han lover at arbejde med sig selv. Men mon ikke der også er dårlige tabere i hovedstadsområdet? I så fald skal de også arbejde med sig selv! Vi er jo, når alt kommer til alt, glade amatører. Vi er glade for at mødes i hyggelige gamle Øst For Paradis i Århus og Filmhuset i København. Og vi føler os i al hemmelighed trygge ved de traditionelle tekniske problemer. Lad de olympiske idealer gælde!

—Mikael Busch

BARRIERE MED MERE

17 film — én vinder. Avedøre Gymnasiums *Barriere* løb med en overbevisende sejr ved den københavnske udgave af årets elevfilmfestival.

AF METTE BAUNØE

DER VAR INDLEVERET 17 af sidste års elevfilm til den østdanske elevfilmfestival i Cinematekets Bio Asta den 20. november 2004. Langt de fleste af produktionerne var fiktionsfilm, heraf en del episodefilm om og med unge, omhandlende hverdagstemaer som pardannelse og/eller søskendeforhold. Der var også nogle forsøg med gys og film noir, og i det hele taget en hel del dødsfald! En enkelt film kravlede ind i computerverdenen, en anden i metafilmens univers. Den eneste klassiske dokumentarfilm, et portræt af en drag queen, vil jeg tro medvirkede uden for konkurrence — den forekom at være en del længere end de rammesatte ti minutter.

Samtlige film var farvefilm, om end en enkelt meget vellykket havde indbygget s/h-felter. Mange af filmene arbejdede med meget lidt lyssætning. Som debutant har jeg svært ved at pege på en eventuel tematisk udvikling, men min sidemand kunne oplyse at der var mere sensualitet i filmene, end der plejede at være.

VINDERNE De tre vinderfilm var hver for sig utroligt flotte og meget forskellige. Den absolutte vinder — Avedøre Gymnasiums *Barriere* — var en rolig, overbevisende gennemført skildring af en familietragedie, som stilistisk bevægede sig fra gribende nærbilleder til kuldslående totaler. De to andre vinderfilm var Virum Gymnasiums *Star 70* — en ekstremt hurtigt klippet actionfyldt musikvideo — og en smuk, rå og

interessant belyst film om tvetydig identitet fra Københavns VUC, *In Between Days*. Dommerpanelet, der overvejende bestod af universitetsuddannede folk, gik dermed ikke efter en bestemt type film, men efter høj kvalitet. Deres valg var velbegrundede og ledsaget af megen ros til detaljer også i andre produktioner end vinderfilmene.

HØJT NIVEAU Som ny filmlærer havde jeg lokket nogle af filmeleverne med for at give dem inspiration til egne produktioner, og for at både de og jeg kunne lære noget om niveauet — og man må sige, at det generelt var højt, og ansporede eleverne til at gøre meget ud af stilistiske virkemidler. Men de er jo ambitiøse i forvejen, alene af den grund at deres produkt bliver vist for alle skolens medievante elever, så måske var det et helt andet sted de virkelig lærte noget, nemlig på det narrative.

Det var helt tydeligt at de få film, der ikke udmærkede sig specielt, haltede i historien — enten fordi den var for tynd, eller fordi den lagde for mange spor ud, som så ikke blev fulgt op.

Symptomatisk nok var eleverne meget optaget af den vindende musikvideo — og der var der så pædagogisk set den gevinst, at den sluttede med en række fraklip, som udover at være underholdende også fik anskueliggjort hvor meget, der skal times præcist, når man arbejder i det tempo.

FESTIVAL I ANGORA

Lørdag den 20. november 2004 afholdtes Medielærerforeningens årlige elevfilmfestival vest for Storebælt i Øst for Paradis. Der var fuldt hus – utvivlsomt fordi de i Danmark verdensberømte Drengene fra Angora skulle på scenen efter alle elevfilmene.

AF FILM SOUTH

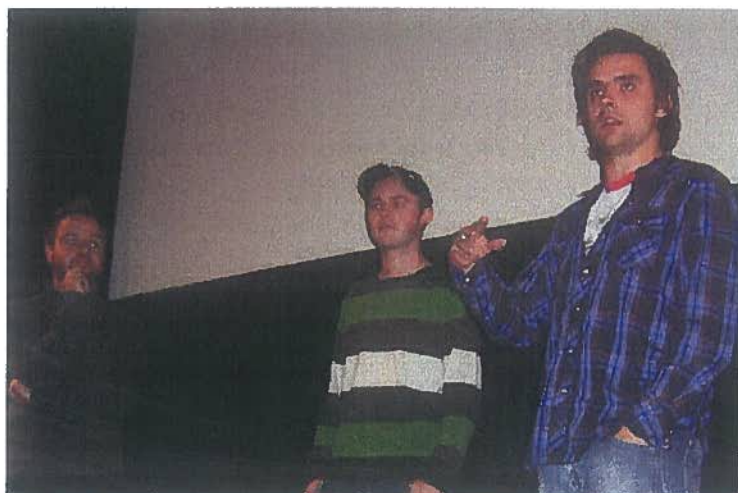
DE GENERELLE TEMAER i elevfilmene var eksistentia-
lisme, melankoli, skizofreni og voldsfascination.
Heldigvis fandt humoren også plads i film som den
Angora-inspirerede pseudodokumentar *Rockbandet*,
den skæve film *Indianer* med sidevogn samt actionfil-
men *Agenterne*, hvor Silkeborgs svar på Nick og Jay
reddede verden fra den visse undergang. Æstetikken
var i højsædet i de fleste film, og det havde for mange
været svært at skære historien ind til benet. Det blev
også påpeget af juryformand Richard Raskin.

VINDERNE Årets vinder kom fra det første
filmkuld på Århus Akademi og havde titlen *Hjertet der
røbede*. Holdet bag filmen greb 150 år tilbage i verdens-
litteraturen og placerede Edgar Allan Poes klassiker,
"The Tell-Tale Heart", i et spartansk århusiansk kollegi-
emiljø. Med sikker sans for filmiske virkemidler gav de
publikum en intens oplevelse à la David Lynch. Juryen
lagde i sin bedømmelse ydermere vægt på hovedkarak-
terens skuespilpræstation.

Både andenpladsen og publikumsprisen gik til
Dronninglunds bidrag, *Bustur*. En stille melankolsk film
lokaliseret i et fremmedgørende urbant miljø. Gruppen
havde til fulde udnyttet de visuelle muligheder i den
nye busterminal i Ålborg. *Lost in Translation* på nordjysk.

DRENGENE FRA ANGORA Mens juryen
voterede, blev tiden udfyldt af tre kendte drenge,
Simon, Rune og Esben. De præsenterede deres tanker
om den kunstneriske proces, der lå bag den enorme
tv-succes, de har opnået: DR havde tilbudt drengene ti
fredage af en halv times varighed uden nogen betingel-
ser. Så der blev tale om et meget voldsomt arbejdspres
på et beskedent budget båret frem af drengenes man-
geårige kammeratskab og fortællelyst.

Efter sommerferien skulle succesen så gentages, og
det var hårdt arbejde. Drivkraften i projektet var deres
mavefornemmelser for, hvornår noget virkede, og en
ledetråd var i øvrigt at stole på den umiddelbare intui-
tion. Held var der også tale om — for eksempel fik
DR2 en ny chef, der var med på deres ideer, samtidig
med, at de startede med Angora-projektet. Endelig
havde tilfældigheder også spillet ind: Kåre-figuren blev
til ved et besøg i kostumekælderen, hvor de bogstave-
lig talt faldt over hans turkis skjorte.

FRA VENSTRE: RUNE TOLSGAARD, ESSEN PRETZMANN OG SIMON KVAMM
(FOTO: OLE ØSTERGAARD)

MÅLGRUPPER I TEORI & PRAKSIS

Målgrupper og fokusgrupper er kommet for at blive — ikke kun når der er valgkamp, men også i læreplanerne for det nye mediefag, hvor denne dimension er blevet væsentligt opprioriteret.

AF OLE ØSTERGAARD

DER ER INGEN tvivl om, at vejledningerne til B- og C-niveauet for mediefag har forsøgt at opruste begrebet "målgruppe". Der er omtale af begrebet i begge vejledninger, både hvad angår det teoretiske og det praktiske arbejde i faget. At dømme efter mængden af tekst er det især i forbindelse med elevernes praktiske arbejde, at begrebet er interessant.

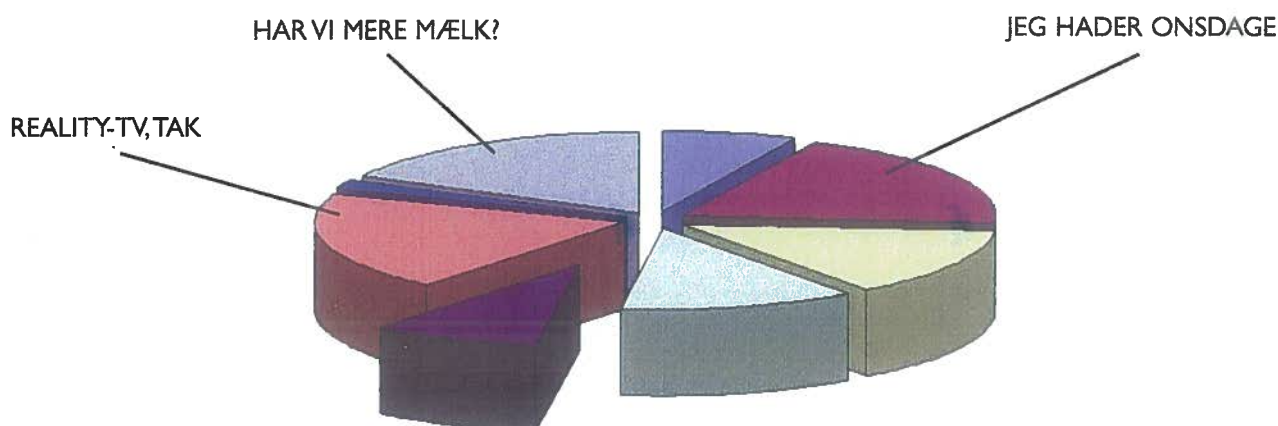
Begrebet nævnes hele fem gange, nemlig i forbindelse med idéudviklingen, planlægningen, optagelserne, det færdige produkt og evalueringen/eksamenssituationen på B-niveauet. På C-niveauet hedder det: "Grupperne skal arbejde med at planlægge deres udtryksform/stil og indhold ud fra valget af målgruppe. Hvis målgruppen er unge som dem selv, hvordan skal de da forsøge at få dem i tale?"

Når der er tale om det teoretiske arbejde i faget, er omtalen mere kortfattet, men det hedder dog på B-niveauet: "Endelig er det et fagligt mål, at eleverne skal kunne redegøre for forholdet mellem et medieprodukts udformning og dets målgruppe. Det betyder, at eleverne skal kunne fremdrage og beskrive indholdsmæssige og formmæssige træk i et medieprodukt (f.eks. en reklame, en musikvideo, en film og/eller en tv-produktion) og sætte disse træk i forbindelse med medieproduktets målgruppe. Med andre ord: hvorfor

er medieproduktet udformet som det er — på hvilken måde, med hvilke midler, henvender produktet sig til målgruppen?"

Det er indlysende, at overvejelser over målgruppe må spille en rolle, når faget nu oprustes til et B-niveau. Men hvordan kan man undgå at det bliver så overfladisk som det hidtil har været?

LIDT TEORI Når målgruppespørgsmålet hidtil er blevet behandlet stedmoderligt — og det er det vel — er det nok fordi, vi ikke har haft tid til at arbejde med spørgsmålet i den daglige, teoretiske undervisning. Nu bliver der mere tid, og ikke mindst på de studieretninger hvor mediefag indgår sammen med samfundsfag, kan der vel ske et løft. I samfundsfag er det i hvert fald tradition, at der arbejdes med inddelinger af befolkningen — herunder de klassiske segmenter i de forskellige farver (forbrugerundersøgelser). Her kan mediefag så bidrage med overvejelser over formidlingssituationen: Skal filmen/programmet vises til en fællessamling på skolen? Er der tale om en OBS om et (lokalt) problem til den lokale tv-station? Et dokumentarprogram til en organisation, der ønsker at Oplyse Borgerne om et Samfundsproblem? Eller? Her bliver Gallups under-

søgelse af seertal på hvilke tidspunkter og på hvilke kanaler naturligvis interessante, for så vidt man kan få fat i dem, for det kræver jo abonnement!

Formuleringen i vejledningen jf. citatet ovenfor er en ganske god rettesnor for arbejdet, synes jeg, og så må vi håbe, at mediekollegerne velvilligt delagtiggør hinanden i erfaringerne med målgruppearbejdet. Måske kunne et forlag tænke på en udgivelse, der kan give de nye ting i vejledningerne substans.

UDEN FOR VEJLEDNINGERNE Traditionelt foreligger en eksamensproduktion på et videobånd. Som censorer skal vi i hvert fald have tilsendt produktionerne på et vhs-bånd. Det er tiden forhåbentlig løbet fra, når vejledningerne nu er blevet skrevet færdige. Dagens it-teknologi gør det jo muligt — og naturligt — at aflevere eksamensproduktionen (og øveproduktionerne) på anden fysisk form end de dårlige vhs-bånd. På skoler og kurser hvor redigeringen foregår digitalt, er der jo virkelig tale om et kvalitetsmæssigt tab, når eksamensproduktionerne skal afleveres på et vhs-bånd. Mere naturligt vil det være at lagre produktionerne på et digitalt mini-dv-bånd, en vcd, en dvd (med menu, fraklip, kommentatorspor, ekstra materiale etc.)

eller lægge dem ud på nettet. Og i den sammenhæng synes jeg også, begrebet målgruppe er relevant. Har gruppen lavet en OBS om et (lokalt) samfundsproblem, er den bedste måde at nå målgruppen måske dvd'en eller en lille film på en webside, og det får naturligvis så konsekvenser for filmen/produktionens form og indhold.

I PRAKSIS Som nævnt ovenfor forudsætter vejledningen på B-niveau, at den praktiske produktions målgruppe overvejes i alle produktionens faser, og jeg vil så tilføje, at man ret hurtigt skal beslutte sig for produktionens fysiske slutprodukt. Og hvordan arbejder vi så som medielærere hermed? Det må betyde endnu mere tæt kontakt til grupperne og mere opmærksomhed på problemstillingen, end vi hidtil har haft. Måske kan man tidligt i forløbet have et lille forløb herom? En anden ide kunne være at vise en elevproduktion til en fællessamling på skolen og efterfølgende i samfundsfag lave en spørgeskemaundersøgelse om, hvad eleverne mente om denne? Det vil skærpe medieelevernes opmærksomhed, når det drejer sig om produktionens budskab (indhold) og de valgte æstetiske løsninger (form).

EKSISTERER VIRKELIGHEDEN?

Amerikansk film har i perioden 1996-2004 været domineret af film, der opererer med parallelle universer. Det rejser en eksistentiel tematik og problematik: Er min virkelighed egentlig reel, eller lever jeg i en virkeligheds-simulation? Er min virkelighed kulisser, er menneskene omkring mig instruerede aktører?

AF SØREN JACOBSEN

BL.A. PÅ BAGGRUND AF udgivelsen af antologien *Made in America* (Gads Forlag, 2003) formulerede jeg dette forslag til teoretisk emne, og det opnåede stor tilslutning på filmholdet.

Spillet mellem den primære virkelighed og den parallelle eksistens kan varieres meget forskelligt i plotkonstruktionen. De to verdener kan være krydset som et Möbiusbånd, parallelverdenene kan være indskrevet mod et utopisk mål, der skræller illusionsverdenen væk og lader helten møde den virkelige virkelighed. Protagonen kan via sælsomme tidsmaskiner bevæge sig mellem fortid, nutid og fremtid. På rejsen vil han som regel erfare skæbnens uafvendelighed eller *the butterfly effect* — at selv den mindste indgriben i fortiden forrykker det kausale begivenhedsforløb.

Den filmiske location og det filmiske abstrakte rum har altså undergået en forandring. Og parallel-filmene har forandret vor traditionelle opdeling mellem mainstreamfilm og art movies. Mainstreamfilmene har indoptaget den avantgardistiske art movies brud på lineariteten; der fortælles kort sagt langt mere komplicerede historier end før 1990. Man ser arven fra en film som *Lost Highway* (Lynch, 1997) (som jo er avantgardistisk) til film som *The Butterfly Effect* (Bress & Gruber, 2004) og *Memento* (Nolan, 2000). Der fortælles andet end straight stories. Til det diffuse virkelighedsforhold

knytter sig fortællingernes upålidelighed. En film som *The Usual Suspects* (Singer, 1995) opererer med flere og modstridende fortolkninger af samme virkelighed.

Enhver tidsrejsefortælling benægter tiden som irreversibel proces; dens utopi er at overskride biologien og historien.

Dramaturgisk fungerer parallelhistorierne på thrillerens genrebetingelser ofte kombineret med en detektivisk form.

Truslen er ikke alene på liv/død, men truslen fra det lurende vanvid, der stiger i takt med, at virkelighed og illusion fusionerer, og hovedpersonen — og tilskueren — efterlades i komplet og handlingslammende forvirring.

Det psykologiske perspektiv lyder, at skelen mellem jeg og verden ikke kan opretholdes i den paranoide erfarings mentale selvsving.

Som det fremgår af Birger Langkjærs artikel i *Made in America* og antologien i det hele, er antallet af film med parallelle universer omfattende, men filmvalget blev koncentreret til følgende:

Pleasantville (Ross, 1998)

Fight Club (Fincher, 1999)

12 Monkeys (Gilliam, 1995)

Big Fish (Burton, 2003)

12 MONKEYS (FOTO: UNIVERSAL)

12 Monkeys er i denne sammenhæng eksemplarisk. Den udspiller sig tidsligt i hhv. fortid: 1917, 1990, samtid: 1996 og fremtid: 2035.

Protagonisten James Cole transcenderer tidsdimensionen, idet han sendes fra det futuristiske science fiction-univers tilbage i tiden for at indfange virus, så man kan producere vaccine imod den særdeles omfattende udryddelsesvirus.

Filmens futuristiske univers udgøres af en postkatastrofal realitet. En verdensomfattende eskatologi har udspillet sig, 99 pct. af verdens befolkning er døde, de sidste overlevende opholder sig i underjordiske celler.

Overlevelsesuniverset udgøres af klasse modsætningen videnskabsfolkene vs. fængselsfangerne. Ironisk omtales fængselsfangerne som "de frivillige", når systemets jernklo udpeger den fange, der skal op til jordens overflade på mission. James Cole er ikke frivillig, og det ligger i kortene, at den udvalgte efter endt mission er dømt til døden.

Videnskaben træder altså ind i en omnipotent fascistoid rolle. Videnskabens amokløb og Prometheus-allusionen lever videre fra genrens fødsel i *Metropolis* (Lang, 1927) til *12 Monkeys*, og problematikken peger på videnskabens manglende etiske overvejelser over

sin stræben. Den blinde fremskridtsoptimisme, evolutionslæren, gør, at verdenssamfundet ikke var beredt på katastrofen, da den indtrådte med dræbervirusen. Sammenbruddet sker altid som en overraskelse, fordi systemet har tolket sig selv som usårligt (jf. Twin Tower-syndromet).

LITTERATUR

Made in America-antologien byder på 250 sider relevant baggrundslitteratur. I denne sammenhæng kan fremhæves Birger Langkjærs og Anne Gjelsviks bidrag.

Made in America er i øvrigt anmeldt i Dolly 77.

SHOPPING!

Gymnasireformen står for døren sammen med en kaotisk udstyrssituation med alt for få kameraer og alt for mange elever. CUT yder førstehjælp i den digitale jungle og skaber overblik over væsentligt og uvæsentligt. **AF PER HELMER**

NÅR VI MEDIELÆRERE skal købe nyt udstyr, så er det tit store summer, der skal stampes op af jorden, og ofte i budgetter der i forvejen er trængte. Vi har — med rette — ry for at være et af de dyreste fag pr. elev, så det er vigtigt, at vi køber rigtigt. At købe rigtigt betyder efter min mening, at udstyret skal:

- kunne præstere billede og lyd i en god kvalitet,
- være robuste til elevbrug,
- være nogenlunde fremtidssikrede,
- og kunne anskaffes i et rimeligt antal, så der er arbejdspladser (optageudstyr og redigering) nok (optimalt én arbejdsplads pr. fire elever, i praksis desværre nok færre).

Priserne i det følgende er uden moms.

VIDEOKAMERA Videokameraer falder i tre grupper: små amatørkameraer, små halv- og helprofessionelle kameraer, store professionelle kameraer.

De små amatørkameraer (handycams) er lidt større end pakke smør. De kan lave udmærkede billeder, hvis man vælger de rigtige. Forudsætningen er opløsningen i pixels samt selve optikken. Det er nemlig ikke nok, at billedchippen kan lave et højopløseligt billede, hvis optikken er et stykke billigt plastik. En række af Sonys kameraer har Carl Zeiss-optik, en række af Panasonics har Leica-optik og det giver et godt billede. Prisen ligger på ca. 5000 kr., så man kan købe syv stk. for samme pris som et stort professionelt kamera koster eller tre for samme pris som et i mellemklassen. Næsten alle de små kameraer har 1xCCD-billedchip på 1/4". Hvis man kommer fra s-vhs vil man opleve

et kolossalt løft i kvaliteten med selv de små kameraer.

Der er selvfølgelig nogle ulemper: de er små, man kan let tabe dem, de er ikke så robuste, og de er meget nemme at stjæle, og det er fristende, fordi de er lette at afsætte på det sorte marked. Det gælder for alt amatørudstyr, selv om det er brændemærket og ridset og stemplet. Man er desuden i kløerne på automatikken: Man kan godt manuelt stille en række funktioner som skarphed, blænde og lukker, samt hvidbalance, men det kræver, at man skal ind i en menu; det er ikke svært, men det er ikke lige det, man begynder på midt i en optagelse.

Kameraet kræver løs mikrofon med vindhætte hvis man skal optage udendørs, da der ikke er nogen form for vindskærm på mikrofonen. Dette gælder i praksis for alle kameratyper, fordi selv en tyk skumgummihætte ikke yder nogen beskyttelse mod vindstøj. Husk at undersøge om kameraet har tilslutning for ekstern mikrofon og høretelefoner — det er meget vigtigt.

Hvis man køber de helt små kameraer, så køb anerkendte mærker: Sony, JVC, Panasonic eller Canon. Typer og modeller kommer og går hvert år, så markedet er en jungle.

Personligt synes jeg ikke om de små kameraer, selv om jeg ejer et lille Sony til privat brug. Jeg synes ikke, der er rigtig kamerafølelse; de er for lette og flyver rundt, og for voksne mennesker med store hænder, er de svære at betjene. Men det kan være jeg kommer til at ændre mening, hvis der kommer flere store hold.

OPTAGE/ENG-UDSTYR

bør bestå af følgende:

- et kamera med to store batterier og batterioplader
- et stativ med indstillelig skål med waterpas og spreader eller trekant
- en løs mikrofon i vindhætte, mrk. "Rycote Softie" på en boomstang med teleskopudtræk
- et sæt løse hovedtelefoner med 3 meter ledning
- et klaptræ (kan man selv fremstille)
- en taske og/eller en alu-kuffert

DE DYRE KAMERAER

De små halv- og helprofessionelle kameraer har 3xCCD-billedchips på 1/4 eller 1/3", hvilket giver meget bedre billedopløsning end én chip. Både Sony, Panasonic og Canon laver en række gode kameraer. Typisk har de "rigtige" mikrofonstik, nemlig det store og robuste XLR-stik, som også giver et balanceret mikrofonsignal, hvilket betyder mindre risiko for støj på lyden. En del af dem har manuel fokusering, hvilket jeg synes smager af at være rigtig fotograf.

Sonys DCR-HC1000 er et godt bud i den billige ende til under 12.000 kr., og Sonys PDX10P ligger til ca. 17.000 kr., Panasonics AG-DVC30 ligger i samme gruppe sammen med Canons XM2, der skulle være et godt køb til kun 16.000 kr. Alle tre kameraer har 3xCCD på 1/4", hvilket er godt nok på vores niveau.

I gruppen lidt højere med 1/3" CCD og rigtig god opløsning ligger Sonys DSR-PD170 og Panasonics AG-DVX100 til omkring 26.800 kr. Begge har god optik, mange manuelle indstillingsmuligheder, er lysfølsomme, har XLR-stik til lyden med phantom-power, så den løse mikrofon ikke skal have batteri, men får strøm direkte fra kameraet (hvis den vel at mærke understøtter phantom-power).

Alle de nævnte kameraer i denne gruppe føles rare både i hånden og på stativ. De er robuste og har i forskellige versioner været rygraden i mange små lokalstationers eng-udstyr i en del år. I den kyndige elevs hånd laver de alle sammen fremragende billeder og lyd, og den teknikforskrækkede kan slå automatikken til og alligevel får et fornuftigt resultat. Men de bliver stadig stjålet, hvis man ikke passer meget på.

Min kærlighed ligger afgjort hos de store, tunge, professionelle kameraer. Jeg er ret ene om det, så gennemgangen bliver kort. Panasonic laver sit AGDVC-200 til ca. 40.000

kr., JVC's Gy-DV5000 til 35.000 kr. og Sony's DSR 250 til 45.000 kr. og endelig Canons lille, lækre XL2 til 35.000 kr. De tre første har tre stk. 1/2" CCD, så de laver ren professionel billedkvalitet. Canons har tre stk. 1/3" CCD, men har en fremragende optik. Alle betjeningsmuligheder har både manuel og automatisk styring, og man kan også sagtens sætte sig ind i deres betjening. De er fremragende at arbejde med, har god optik, er robuste, og de bliver ikke stjålet — og de koster en bondegård, for oveni kommer batterier og lader og bundskinne til kamera!

BÅNDTYPER & DV-IN

Om et kamera optager dv, mini-dv eller dvcam gør ingen forskel. Det signal, der ender på båndet, er i nøjagtig samme kvalitet. Dvcam kan godt afspille dv, men det omvendte er ofte ikke muligt. Mini-dv kan normalt ikke afspilles i et kamera til store dv-bånd (der findes ikke nogen adapterkassette, som ved det gamle vhs-c format), og det er helt umuligt for et mini-dv-kamera at sluge et stort bånd. Der er ikke den store forskel på båndøkonomien og bånd af anerkendte mærker giver normalt ikke problemer.

Man kan også købe HI-8 og Digi-8, men det er på vej ud og mange kameraer er ikke særlig gode. Hold jer til dv/dvcam.

På grund af EU-afgifter kan en del kameraer ikke indspille, men kun afspille. Teknisk kan de godt, men der ligger en elektronisk spærring. Når man har computerredigeret, bør man have de færdige produktioner over på dv-bånd til lagring og sikkerhedskopi. Der er to muligheder: køb et kamera, der også har dv-in og dermed kan indspille fra computeren (eller et andet kamera), eller køb en stationær båndmaskine. Billigste type er en JVC SR-VS30, der kan ind- og afspille mini-dv (ikke store dv, ikke dvcam) til små 9.000 kr. incl en vhs-del til kopiering. Alternativt en DSR-11 Sony båndmaskine til alle typer DV/DVCAM til ca. 16.000 kr. JVC har en tilsvarende, der hedder JVC BR-DV3000E. (Man kan dog også købe en noget billigere DV-"oplukker" (fabrikat Midget), der ophæver den elektroniske spærring på de fleste typer kamera. Fås bl.a. hos Dansk AV-teknik.)

STATIV & LYD

Køb et godt stativ. Væn eleverne til at arbejde med stativ. Libec hos firmaet C/AV har gode stativer til både små og store kameraer, ligeledes Manfrotto. Sachtler laver også gode stativer. Et stativ til et lille kamera koster 1800-2000 kr., et stativ til et mellemstort kamera koster 2300 kr. (Libec TH950). Hold jer fra

små fotostativer: de vælter og ødelægger jeres kamera — og så laver del dårlige billeder, så man lige så godt kan bruge håndholdt.

Hvis man bruger stativ meget, så laver Manfrotto et håndtag med indbygget styring af fokus og zoom. Pris ca. 1500 kr.; det er rigtig lækkert at arbejde med og fås bl.a. hos C/AV. (Husk at opgive kamerafabrikat og type.)

Sennheisers K6-mikrofon er rigtig god, men den koster 3.000 kr. hos bl.a. firmaet Kinovox. Mindre kan gøre det; en god efterligning får man i Stage Lines ECM 925P med XLR-stik og phantom-power til ca. 800 kr. (forhandles hos bl.a. firmaet Lumison).

Vindhætten er der kun én af, og det er Rycotes "Softie"; man skal have et pistolgreb med, og man skal huske at opgive diameteren på den mikrofon, der skal i. Pris for en "Softie" med pistolgreb ligger på ca. 2000 kr. (Fås hos Kinovox, Zimmermann, Bico, Lumison og C/AV.)

Køb også en boomstang; de fleste firmaer har nogle billige til ca. 500 kr. En professionel boomstang koster 1500-2000 kr. og er mere robust, men ikke mere sikker mod at blive glemt.

Køb desuden nogle billige hovedtelefoner. De skal bare have et kabel på tre meter, så boomer'en har lidt bevægelsesfrihed. Køb alternativt et forlænger-kabel i minijack på fem meter, så kan man i princippet bruge alt — inkl. små in-earphones til 20 kr.

LYS, MONITOR OG TASKER Jeg synes eleverne skal lære lidt om at sætte lys, bruge filtre og kreativ lys-sætning. Moderne dv-kameraer behøver ikke meget lys, men noget skal de altså have, hvis ikke billederne skal være grynede og grimme. Og selv om meget kan forsvares med dogmefilm, så er underbelyste billeder bare grimme.

Den professionelle løsning er to eller tre rødhætter, som er 800w halogenlamper med stativer og klapper. De er robuste og giver et utal af muligheder. Prisen er derefter! (Ca. 4.500 kr. for et sæt med tre lamper hos Bico, Zimmermann eller C/AV.)

Den billige og ikke så ringe løsning er at købe to eller tre halogenarbejdslamper på teleskopstativ. De fås i byggemarkeder og koster ca. 150 kr./stk. De kan ikke bruges til direkte belysning, men kan sagtens placeres bag kameraet og lyse på væg eller loft og dermed hæve belysningen i rummet. Køb med så kraftige halogenrør som muligt, gerne

800w. Man behøver ikke et lyssæt pr. eng-sæt; har man ét med f.eks. tre lamper, kan det ofte rotere blandt optageholdene. Husk forlængerledninger og husk diffuserfilter til indendørs brug og korrektionsfilter, når man skal blande kunstlys med sollys.

Derudover er det et kup med en enkelt refleksskærm til brug ved udendørs modlys. De fås med jævne mellemrum på tilbud til 300-500 kr.

En monitor bør kun bruges til komplicerede indendørs optagelser, da de nedsætter arbejdstiden betragteligt, da alle hele tiden skal hen og kigge. De fås i form af en billig 14" tv-skærm fra Bilka eller lign. Alternativet er en af de små 5-7" lcd-skærme med 12V-adapter til både lysnet og bil til omkring 1000 kr. Jeg har ikke set nogle til batteri endnu. (12V-versionen findes med jævne mellemrum hos store forhandlere som Merlin og El-giganten.)

Køb nogle fornuftige tasker eller kufferter til udstyret, så det kan transporteres sikkert. Der er forskellige mærker professionelle "kit bags" (Kangoo, Portabrace m.fl.). De er gode men dyre. Til de små kameraer får man ofte en lille taske med. Alternativet er en god men billig alu-kuffert fra et byggemarked. Køb noget stødabsorberende skum og skær det ud, så kamera m.m. kan få plads. Hvis du får en taske til kameraet med i købet, så lav en lille alu-kuffert til mikrofon, høretelefoner, ledninger, klaptræ m.m. Sæt små labels på det hele, nummerer det med ENG1, ENG2 osv.

REDIGERING: SOFTWARE & HARDWARE

I dag er der kun digitalredigering. Bånd-til-båndredigering er out; det laves ikke mere og koster en formue.

Der er efter min mening tre systemer til vores brug, men tingene ændrer sig hele tiden. Jeg er meget glad for Canopus' produkter. Det man skal købe lige nu hedder *Let's Edit* og koster under 900 kr. Dertil kommer et kort til computeren (ACE-DV til 2200 kr.), så man kan få monitor på og indspille og afspille analogt. *Let's Edit* er ret nemt at gå til; de mest almindelige funktioner kan formidles til eleverne på 10-15 minutter, og brugerfladen er overskuelig med redskaberne lige for hånden. Systemet arbejder i realtid med de fleste effekter, så der er ingen ventetid på beregning/rendering. Der er mange gode værktøjer (inkl. slowmotion, fastmotion og baglæns, picture-in-picture og blue-screen/chroma-keying). Der er ti lydspor, og det eneste man mangler er split editing, hvor lyden til et billede

kan klippes uafhængigt af billedet, men det kan løses på andre måder. Der er mange flotte filtre og korrektionsmuligheder på billed- og lydsiden og programmet er hurtigt at arbejde med. Tekst og grafik er ikke avanceret, men kan de almindelige ting.

Jeg fik den nye version af Avid på prøve, og det er program, der vil noget. Det er noget dyrere end *Let's Edit* (ca. 6.000 kr.) men ved køb af flere daler prisen. C/AV tilbyder rabat, hvis man er mange, der slår sig sammen. I så fald kan prisen komme ned på 1500 kr., hvis man køber ti stk. Avid har mange features (bl.a. avanceret color-gradig, hvor farvetonen kan overføres fra klip til klip). Grafiksidens kan meget, og der er god eksport/import til en række grafik- og tegneprogrammer. Dertil kommer, at Avid er standarden i mange professionelle miljøer, så har man lært brugerfladen, kan man gå direkte til de topprofessionelle Avid-programmer. Men! Det er et kompliceret program, som man ikke sætter sig ind i på en dag eller to.

Endelig er der Pinnacles store nye program *Liquid Edition* til små 4.000 kr. Med tilslutning for analog video og lyd (så man kan redigere via en ekstra monitor) kommer prisen op på lige under 8.000 kr. Det har ikke været muligt at nå at afprøve det, men C/AV siger, det skulle være på linie med Avid og *Let's Edit*. De små Pinnacle-programmer (og andre helt billige løsninger) kan ikke anbefales: De har vanskeligheder med at klare større opgaver og er primært beregnet til hjemmevideo.

Casablanca er tiden løbet fra. Det gør mig ondt at sige, for Casablanca bragte den digitale redigering til Danmark og gav os alle en mulighed for at slippe for de nedslidte båndmaskiner. Men det er historie nu. De fleste elever vil i dag have systemer, der kan mere end Casablanca. Dertil kommer, at Casablanca ikke er billigt længere i forhold til PC. Og så er Casablanca desværre et lukket system, der kun vanskeligt kommunikerer med PC og Mac.

Adobe Premiere kan meget, men har ikke en særlig overskuelig brugerflade og er efter min mening tung at arbejde med, men grafikdelen er flot, og man kan uden problemer kombinere med de andre Adobe-produkter. På samme måde er *Final Cut Pro* også et avanceret, men ligeledes vanskeligt tilgængeligt og noget dyrere program.

Køb altid en stor computer til computerredigering. Processorer i dag over 3000MHz, Ram over 1000MB og separate harddiske til at lagre råmaterialefilerne på —

gerne en eller to lagerdiske på 250GB. Ekstra harddiske er ikke dyre.

OG KONKLUSIONEN ER... Køb kvalitet, køb professionelt, køb mærkevarer. Hold øje med nyhederne, for det går rigtig hurtigt, men pas på ikke at springe på uprøvede systemer, så du skal slås med børnesygdommene. Bed forhandleren om tingene på prøve, eller i det mindste om en demonstration. Hvis du ikke kan få det, så lad være med at købe, medmindre du har en erfaren kollegas anbefaling.

Ring rundt og få tilbud hos mange forhandlere; der er hurtigt 10-20% at spare. Prøv at have så ens apparatur som muligt; det letter instruktionen af eleverne. Køber man flere apparater ad gangen, så får man ofte en pæn rabat — men man skal selvfølgelig være sikker på, at man så køber det rigtige.

FORHANDLERLISTE

- Toft & Fischer, 4390 5510, www.toft-fisher.dk (kamera, redigering)
- Zimmermann, 3325 8525, www.zimmermann.dk (stativer, lys, mikrofoner)
- Bico, 3584 0295, www.bico.dk (stativer, lys, mikrofoner)
- C/AV, 7012 1500, www.cav.dk (det hele)
- Lumison, 4352 7078, www.lumison.dk (det hele)
- Kinovox, 4453 3011, www.kinovox.dk (mikrofoner, boomstænger)
- ICM, 3313 8411, www.imcas.dk (Canopus)
- Videoinform, 4454 0999, www.videoinform.dk (kamera)
- Dansk Av-teknik, 7565 2444, www.dansk-av-teknik.dk (kamera, lidt af hvert, Casablanca)

FILM FRA DEN MØRKE KÆLDER

Århus Akademi har ikke i sin 73 år lange historie udbudt faget film & tv. Men udsigten til hf- og gymnasierformen og den kommende styrkelse af de æstetiske fag på 1. år, besluttede skolen at oprette faget fra sommeren 2003.

AF THOMAS BJØRN PEDERSEN & PETER HALL

FAGET BLEV VENLIGT modtaget på PR-mødet, og vi udbød et medieefterskolekursus for skolens øvrige lærere. Her deltog stort set alle faggrupper, hvorved vi på den måde fik præsenteret fagets metodiske og teoretiske grundelementer fra begyndelsen. Det har været med til at afklare fagets målsætning og dermed fagets eksistensberettigelse på skolen.

Et af de store spørgsmål var, hvor der var plads til faget på skolen. Til almindelig klasseundervisning fik vi opholdstilladelse i musiklokalet i kælderen. Og på den anden side af gangen fik vi tildelt et forhenværende pulterkammer og sikringsrum. Rummet er på ca. 25 m², er lavloftet, har ingen vinduer, er afsondret fra den øvrige del af skolen. Det fremstår nu nymalet, møbleret og perfekt som klipperum.

INDKØB AF UDSTYR Vi købte fire digitale Canon camcorders (MV600i) med tilhørende tasker og stativer. Disse små digitale kameraer er både brugervenlige, stabile og gode. (Og ekstra batterier er billige!) Eleverne kan på få minutter lære at betjene dem.

Vi besluttede fra begyndelsen at købe digitalt pc-udstyr. Vi begyndte med to pc'ere med Canopus EZDV, senere fulgte en pc med Canopus Let's Edit. Canopus-

software er nemt at betjene, og der går ikke lang tid efter, at eleverne har fået introduceret programmet, til de selv sidder og redigerer egne filmoptagelser. Pc-løsningen har desuden den fordel, at skolens it-teknikere i mange tilfælde kan afhjælpe de tekniske problemer, som opstår.

Men det bør dog nævnes, at det største problem vi er stødt på er overspilning fra pc til vhs. Pc'erne er ikke udstyret med analoge udgange, hvorfor overspilning sker via en digital/analog-converter (Canopus ADVC 100). Det betyder, at der hele tiden skal flyttes kabler frem og tilbage mellem omformer og videobåndoptager. En løsning på det problem ville være at overgå til ren digital indspilning, hvorfor vi fremover vil sende eksamensproduktioner i dvd-format, hvis censor er indforstået med det. Eleverne ønsker desuden også dvd frem for vhs.

De samlede etableringsudgifter til indkøb af udstyr løb op i ca. 85.000 kr. Hertil kommer dog, at skolen desuden måtte investere i en kraftig, stationær lyskannon (4100 Ancilumens, 55.000 kr.). Dermed kan filmproduktionerne vises i skolens festsal. Dertil kom diverse småindkøb af tv, dvd- og vhs-afspiller samt lamper mv.

Ved fremtidige indkøb, vil vi dog nok vælge bærbare pc'ere fremfor stationære. På den måde ville eleverne ikke være afhængig af at skulle låses ind i redigeringslokalet af en filmlærer. I stedet kunne man give eleverne kameraer, stativer, bånd, pc'er etc. og en dato for, hvornår den færdige filmproduktion og alt teknisk udstyret tilbageleveres.

ET HOLD – TO LÆRERE Elevernes valg af fag resulterede i oprettelse af et enkelt hold det første år. Men da vi var to lærere, som begge var ivrige efter at komme i gang med undervisningen, besluttede vi at dele holdet imellem os. Denne idé har ikke tidligere været afprøvet på Århus Akademi, hvorfor vi måtte opfinde en undervisningsstruktur, der passer til denne situation. Vi fik tildelt nogle ekstra timer til vores to-lærerordning, så vi sammen kunne indkøbe udstyr og søsætte vores undervisning på skolen.

Da undervisningen begyndte, var vi fælles om den praktiske del af faget i erkendelsen af, at man altid løber ind i mange problemstillinger i forbindelse med produktion af kortfilm. Vi var således begge til stede til mest muligt i forbindelse med den første produktion. Denne kollektive indsats fra begyndelsen var fantastisk,

da vi begge relativt hurtigt blev fortrolige med det tekniske udstyr, og eleverne var naturligvis begejstrede for, at de næsten altid kunne forvente en hjælpende hånd fra en filmlærer.

I den teoretiske undervisning delte vi emnerne imellem os. Den ene tog introduktionen til filmhistorien, den anden analysemetode. På samme måde delte vi film- og tv-forløbene mellem os. Således havde vi på skift eleverne. Til eksamen sad vi begge med til gruppeeksamen, mens den ene af os forlod eksamenslokalet ved den individuelle eksamen på baggrund af det trukne spørgsmål.

Vi har i løbet af det første år erfaret, hvor positivt det kan være at en kollega kan overtage eller afhjælpe en problemstilling, som man selv er groet fast i. Man kommer dog ikke uden om, at man skal sørge for at planlægge hele — eller dele af — årets undervisning på et meget tidligt tidspunkt. Denne usædvanlige situation har dog den indlysende fordel, at man tvinges til at indtænke den faglige progression på en helt anden og mere gennemarbejdet måde, end hvis man var énmands-hær, som film/tv-lærere oftest er det.

Og endelig kan vi nu sammen glæde os over, at vores første kuld vandt den Jysk-Fynske Elevfilmfestival i november med filmen *Hjertet, der røbede*.

HVAD ER PRISEN?

Hvordan er det nu det er? Lave omkostninger, billige produktioner, høje ambitioner, dyre drømme? Det er altid en afvejning hvad man skal gøre på udstyrssiden i vores fag.

AF PAULINE LANGHOFF

PÅ KØBENHAVNS VUC har vi tre filmhold om året med 36 indskrevne fra start. Det bliver til færre kurser som undervisningen skrider frem. Men vi har 15-20 grupper om året der skal producere en eksamensproduktion. Og 10-15 grupper der gør det i samme eksamenstermin. Plus to-tre pilotproduktioner. Det er en større affære at få til at hænge sammen.

Vi har været igennem en del overvejelser, men da vi forlod vhs-formatet og gik over i den digitale verden, blev vi nødt til at træffe nogle valg. Der kunne på ingen måde blive råd til kameraer i 20-30.000 kroners klassen. Det er kommunens budget slet ikke til. Til gengæld har Københavns kommune en fælles indkøbscentral der kan skaffe mangt og meget med storkøbsfordele.

Vi har således over nogle år købt 17 kameraer til 4-6.000 kr. Det betyder at hvert hold kan disponere over fire-fem kameraer (der er gerne et par stykker til reparation) — og derved få vores hverdag til at hænge sammen.

Vi har tre Panasonic E30, fem JVC 500E, fire JVC GRD21 og fem JVC D32E. De er desværre ikke ens (hvilket kunne spare læreren for en del sætten-sig-ind-i og kopiering af manualer). De er ens derved at de bruger mini-dv-bånd, er små og har en masse finesser i meget små menuer. De kan dog stille hvidbalance og skarpt og har udgang til en ekstern mikrofon og firewire. De har også medfølgende software til et redigeringsprogram, der kan anspore grupperne til hjemlige øvelser. De laver bestemt nydelige billeder. (Det beror vist ikke kun på udstyrets kvalitet om der kommer pæne billeder ud af anstrengelserne!)

FORDELENE Fordelene ved mange små og billige kameraer er først og fremmest logistikken: flere grupper kan arbejde samtidigt. Flere, store hold kan komme igennem praktikken. (At de er billige tager også toppen af nerverne, når man ser, hvor lemfældigt nogle grupper går til den. Alle formaninger til trods.)

ULEMPERNE Ulemperne er kameraernes liden størrelse og deres kvalitet: der er reparationer på dem, fordi de bliver brugt meget og er lavet mindre solidt, så en hård håndtering kan f.eks. vride slæden til dv-båndene ud af form. Nogle vil mene at deres optagekvalitet lader en del tilbage at ønske. Det skal dog holdes op mod niveauet. Ikke fordi man skal sælge ud. Men vi er på den anden side en gymnasial uddannelse der næppe laver kunst, men kunsten at fortælle en historie.

Det værste er nu dårlige erfaringer med de små og dyre dv-bånd. Men her kommer Sony DCR-DVD7 ind. Det optager direkte på skrivbare dvd'ere, der går lige ind i pc'erne til redigering. De kommer til sommer og kommer til at koste ca. 5.000 kr. Se, det bliver tider!

GRUNDKURSUS I DIGITAL PC-REDIGERING

Trænger du til at blive klædt på til digital pc-redigering inden reformen? CUT har bedt Per Helmer om at lave et nybegynder-kursus i *Lets's Edit/Canopus*, som er blevet præsenteret i hans artikel andetsteds i dette nummer.

Derfor kan vi præsentere følgende redigeringskursus, som finder sted **LØRDAG DEN 2. APRIL 2005 kl. 9.00 — 16.30** på Herlev Gymnasium, Højsletten 39, 2730 Herlev.

PROGRAM

9.00 - 9.15	Velkomst
9.15 - 10.00	Per gennemgår hovedtræk i <i>Let's Edit/Canopus</i> , udlevering af letforståelig manual.
10.00 - 12.00	Hands-on — alle kursusedtagere laver praktiske redigeringsøvelser med <i>Let's Edit/Canopus</i> (råklipping af billedside, overtoninger og insertredigering) under vejledning og med hjælp fra Per. Kaffe undervejs.
12.00 - 12.30	Frokost.
12.30 - 13.15	Kasper Birch, klipper og producer på TV2 (bl.a. <i>Zulu Bingo</i>), fortæller om klipperens rolle og muligheder.
13.15 - 13.45	Per gennemgår colorgrading, videofiltre, lydfiltre, tekststel m.m.
13.45 - 15.30	Hands-on — alle kursusedtagere laver praktiske redigeringsøvelser med <i>Let's Edit/Canopus</i> (lydre-digering, tekstning af programmet, finpudsning) under vejledning og med hjælp fra Per.
15.30 - 15.50	Screening og gensidig kritik i grupper.
15.50 - 16.00	Opsamling.
16.00 - 16.30	Canopus præsenterer andre produkter. Afslutning.

Tilmelding til redigeringskurset skal ske direkte til Per Helmer enten på telefonnummer 20 78 25 00 eller pr. e-mail: storyline@email.dk.

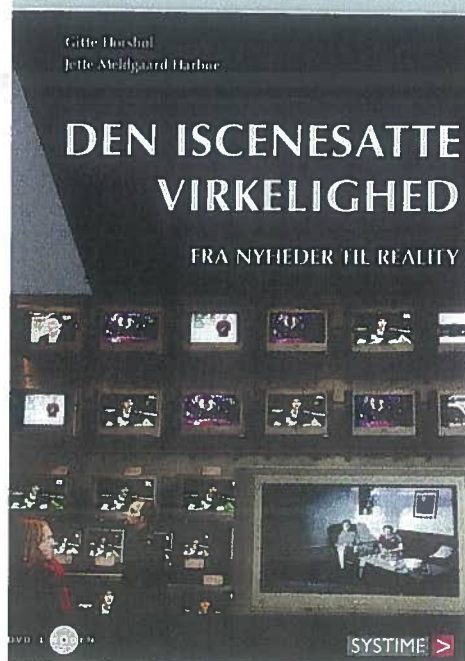
Bemærk at **sidste frist for tilmelding er tirsdag den 29. marts.**

Af hensyn til fremskaffelse af pc'ere til redigering må vi desværre begrænse deltagerantallet til 20 personer.

Prisen pr. deltager er kr. 250,- og beløbet inkluderer kaffe/kage samt frokost.

Vel mødt!

VIRKELIGHEDENS VERDEN

Der er tværfaglige åbninger på vej, når danskfaget skal give mere plads til medier i den nye gymnasiereform. *Den iscenesatte virkelighed* tager udfordringen op og hjælper i gang med en bred indfaldsvinkel til dokumentargenren. Danskklæreren anmelder...

AF GUNVOR MIKKELSEN

I DET NYE danskfag skal undervisningen i medier spille en langt større rolle. Gitte Horsbøl og Jette Meldgaard Harboes *Den iscenesatte virkelighed* – fra nyheder til reality er et godt bud på materiale til undervisning om tv i dansk. Bogen handler om "tv's fremstilling af virkeligheden", som det hedder i indledningen. *Den iscenesatte virkelighed* består overordnet af tre dele; et indledende afsnit om analyse af levende billeder, et afsnit om nyhedsformidling samt et om dokumentargenren. Bogen rummer analyser og forslag til mange slags arbejdsopgaver. Med bogen følger en dvd med en række af de klip og udsendelser som behandles.

Indledningsvis præsenteres et detaljeret begrebsapparat til beskrivelse af billeder. Ud over at de mange (meget) tekniske begreber op listes, sammenfattes løbende forskellen på fakta- og fiktionskoder. Herefter behandles dansk public service tv-nyhedsformidling. Bærende for fremstillingen er forskellen på TV2 og DR's nyhedsformidling som fremstilles med udgangspunkt i kanalernes egne kriterier for nyhedsformidling. Endelig behandler tredje kapitel dokumentargenren og ikke mindst udviklingen inden for reality-tv. Bogen afrundes med en meget kort sammenfatning af tendenserne i tv's udvikling.

FLERE NIVEAUER Første afsnit kunne bruges i 1.g til etablering af grundlæggende viden om analyse af levende billeder, men bogen bliver for alvor interessant — og snarere henvendt til 2. og 3.g elever — hvor den

inviterer til mere reflekterede overvejelser af forholdet mellem fakta og fiktion (som også indledningskapitlet lægger op til at klæde eleven på til ved sammenfatningerne i forhold til fakta og fiktionskoder). Tilegnelse af DR og TV2s kriterier for nyhedsformidling og efterfølgende kritisk sammenlignende læsning af samtidige udsendelser burde være obligatorisk i dansk, mens analyser af reality-tv formentlig vil have mange elevers interesse og i øvrigt oplagt kan knyttes sammen med læsning af litteratur, som blander fakta og fiktion (hvad med Kjerstad og tv, Svend Åge Madsen eller Kirsten Hamman) og diskuterer fortællingen som eksistentiel kategori.

Man kan indvende at dvd'ens klip (og også bogens øvrige eksempler) hurtigt vil være forældede, men de er eksemplariske, og med de lagrede nyheder på nettet er det jo pæret at inddrage aktuelt stof. Endelig kunne jeg ønske en samlet leksikalsk liste over begreber (fx begrebet "spib"). Bogen taler af og til lidt indforstået ind i en virkelighed, hvor bestemte udsendelser eller begivenheder forudsættes kendte, og det problematiseres således også indirekte hvad virkeligheden er!

Gitte Horsbøl & Jette Meldgaard Harboe, *Den iscenesatte virkelighed: Fra nyheder til reality*. Systime, 2004. Bog + dvd, 96 sider. Pris: 325,- kr.

... OGSÅ TIL MEDIEFAG

Den iscenesatte virkelighed tager fat på dokumentargenren og er en længe ventet og absolut brugbar udgivelse til C-niveauet. Mediefagslæreren anmelder.

AF KAREN CONRAD

NÅR DENNE ANMELDELSE læses, har de fleste medielærere sikkert anskaffet – og anvendt – *Den iscenesatte Virkelighed*, for det er en grydeklar bog der falder på et tørt sted. Men for de få, der endnu ikke har opdaget bogen, starter vi med en kort indholdsoversigt.

Bogen er tredelt: Den rummer en generel indføring i billede/filmanalyse, og denne teoretiske model anvendes på tv-nyheder og dokumentargenren, som vi møder den i tv. Fakta- og fiktionskoderne gennemgås meget klart og overskueligt via eksemplarisk materiale.

Bogen er meget pædagogisk, benytter nogle gode kategoriseringer. For nyhedernes vedkommende analyseres, hvorfor vi tiltrækkes af dem, hvad deres funktion er, og efter hvilke kriterier de udvælges. DR og TV2's nyhedsdækning sammenlignes, og der påpeges ligheder og forskelle, ligesom de to stationers profil og målsætning inddrages.

Dokumentargenren inddeles i observerende og dybdeborende, og reality-genren får sit eget afsnit, der skelner fint mellem reality-serien, -magasinet og -showet.

Bogen slutter med en problematiserende diskussion af hvor tv-mediet bevæger sig hen i det den kalder "Den postmoderne medievirkelighed".

MEDFØLGENDE DVD Med bogen følger en dvd med gode eksempler på nyhedsformidling og forskellige dokumentartyper. Man har her taget dækningen af den samme nyhed på både DR og TV2, nemlig et bankrøveri i Ålsgårde, en nyhed der følges op med dækningen i *Krimizonen*. Problemet er bare, at røveriet foregik i 2002, og de fleste har glemt alt om det. Det er efter min mening det generelle problem i vores fag, når man vil illustrere det skrevne ord med de levende billeder: eksempel materialet bliver hurtigt forældet. Eksemplerne på denne dvd fejler ikke noget, men de når at blive uak-

tuelle inden udgivelsen, og når det handler om nyhedsdækning daler interessen. Eksempler på dokumentarudsendelser behøver måske ikke at være helt aktuelle, men også her går udviklingen så hurtigt, at bestemte magasinprogrammer og serier kan være røget ud eller har ændret udseende. Desuden er klippene fra dokumentarudsendelserne efter min mening for korte, hvis man skal nå at danne sig et ordentligt indtryk af udsendelsens egenart og dramaturgi. Jeg undrer mig også over, at man ikke har medtaget et eksempel på reality-show, f.eks. fra et af de utallige popstars-programmer hvis primære målgruppe jo er vores elever. Men det er måske for at undgå de indvendinger mod uaktualitet, som jeg lige har fremsat.

FIN BALANCE Bogen er ellers meget modtagervenlig, forstået på den måde, at den er skrevet godt og klart og henvender sig direkte til vores elever uden på nogen måde at tale ned til dem; en balance som mange andre lærebøger har svært ved at finde.

Bogen henvender sig efter eget udsagn primært til danskundervisningen, "men vil også kunne indgå i mediefag", og det er jeg overbevist om, at den også vil gøre. Vi er i vores fag ikke forvante med grydeklare udgivelser; vi har navnlig mht. tv-undervisningen været henvist til at producere vores eget materiale, så det er en kærkommen udgivelse der vil være meget velegnet til C-niveauet. På B-niveau kræves større teoretisering, og her ville en litteraturliste have været en god ting, hvis man havde lyst til at uddybe emnet på dette niveau. Nogle medielærere vil sikkert stadig finde deres egne aktuelle medieeksempler, men den teoretiske indføring i emnet er upåklagelig, og bogen kan derfor kun anbefales.

FREMTIDEN ER PÅ VEJ

2005

Arbejdet med vejledningerne til det ny mediefag er snart afsluttet og om kort tid vil de paradigmatiskke eksempler være at finde på nettet.

AF FAGKONSULENT HANS OLUF SCHOU

VEJLEDNINGERNE ER PÅ vej, og vi vil gerne fortælle om dem, når de er på gaden, som i disse tider jo er på nettet. De skulle være til at læse for alle i slutningen af marts eller begyndelsen af april, og derefter stiller vi (specielt jeg) gerne op til vejledningsmøder rundt om i landet, så vi kan uddybe og forklare, hvad der måtte være nødvendigt. Og selvfølgelig vil vi også gerne diskutere vejledningerne med henblik på det videre arbejde, da de jo skal justeres og suppleres ved afslutningen af hvert skoleår.

Når jeg skriver vejledning i flertal, er det, fordi der vil være vejledninger for C- og B-niveau for gymnasiet, og der vil være en C-niveau vejledning for hf, som ikke adskiller sig fra den gymnasiale på anden måde end ved at "elever" er blevet til "kursister". Vi har vurderet, at den praksisrelaterede dimension af vores fag som hidtil er ens for de to uddannelser.

VEJLEDNING SARBEJDET Vejledningsgruppen har bestået af Mimi Olsen, Per Helmer Hansen og Bjørn Gudmundsen, og jeg skylder dem en meget stor tak for den engagerede, indsigtfulde og hæmningsløse arbejdsindsats, de har ydet. Det har været et meget omfattende arbejde at få de ca. 60 siders vejledning, som skal danne udgangspunkt og inspiration for de kommende års reformimplementering, på plads, og Mimi, Per og Bjørn har virkelig brændt for sagen.

Også tak til de mange som har bidraget med forslag til paradigmatiskke eksempler. Ikke alt er kommet med, og vi har heller ikke været helt klar over, hvordan de lige præcis skulle se ud, men der er blevet tilladt en stor grad af frihed, og den har så også varieret inden for de enkelte fag. Der vil blive brug for flere paradigmatiskke eksempler, når vi første gang skal justere vejledninger i slutningen af det første reformår — juni 2006.

Jeg håber, mange vil kunne finde inspiration i de paradigmatiskke eksempler, som jo helt klart er tænkt som eksempler og ikke som forløb, der skal følges eller efterlignes eller i det hele taget have en normativ effekt. En vejledning er netop en vejledning og har ikke nogen lovgivningsmæssig kraft — den ligger i læreplanerne. Derfor er vejledningerne også udformet som forklaringer på læreplanernes faglige mål og kompetencemål, og det håber vi er gjort tydeligt og klart.

PRØVER Et centralt punkt har været prøveformen på C-niveauet, hvor vi har skullet opstille retningslinier for en helt ny eksamensform. Jeg kan ikke melde nogle endelige formuleringer ud her, fordi der endnu ikke foreligger en central eksamensbekendtgørelse. Det betyder reelt, at de formuleringer, vi kommer med om en måneds tid, kan undergå ændringer, når eksamensbekendtgørelsen kommer.

Jeg tror ikke, det vil røkke ved den grundstruktur, I allerede har kunnet læse ud af læreplanen. Der vil være anvisninger omkring afvikling af prøverne på de to niveauer, som skal følges, altså hvor vejledningen har en klart normativ karakter. Det vil jeg vende tilbage til på møderne og i næste nummer af CUT, når alle har haft mulighed for at læse vejledningerne.

Jeg synes, vejledningerne både opretholder den høje faglige standard, der altid har præget vores fag og samtidig er udtryk for fornyelse, udvikling og tilpasning til ideerne i den nye gymnasireform.

HVAD FREMTIDEN BRINGER Der har været afholdt orienteringsmøder for forældre og elever på alle skoler i landet, og det er mit indtryk, at der har været rigtig mange til disse møder. Interessen på min skole var stor, og der blev spurgt til det hele — også til studieretningen med mediefag, samfundsfag og engelsk, som jeg håber bliver et flagskib på skolen. Men om det sker, ved vi jo først, når optællingen er afsluttet efter den 15. marts. Det bliver i sandhed nogle spændende uger.

Også Almen Studieforberedelse har fyldt meget i optakten til reformen. Der er lavet mange forslag, hvor mediefag har en central placering. I har allerede kunnet læse om det i Undervisningsministeriets tidsskrift *Uddannelse* nr. 8, 2004, som forhåbentlig ligger rundt om på skolerne. Men der er lavet meget arbejde på området siden, og mange forslag med mediefag er blevet udvidet — nye er kommet til. De vil blive offentliggjort som paradigmatiskke eksempler i vejledningen for AS, hvor I kan hente yderligere inspiration, når den sammen med de øvrige vejledninger udkommer.

Jeg talte med en af de centrale AS-personer i forbindelse med et kursus for lærere i Århus Amt. Han var meget imponeret over den kreativitet, der blev udvist blandt lærerne, men han var også spændt på, om det overvældende store projekt ville lykkes, når det endnu langt fra var lykkedes for universiteterne at etablere samarbejde på tværs af fakulteterne. På den måde kan man jo godt kalde AS en slags pilotprojekt.

Det bliver vist på alle måder nogle spændende år, vi går i møde, også for film-og-tv-faget, som fra nu af jo hedder mediefag.

Fagkonsulent Hans Oluf Schou,
Vårkærvej 24, 8260 Viby J. Tlf. 86 11 93 11.
E-mail: hans.oluf.schou@skolekom.dk

DEADLINE CUT #080
25. MAJ 2005

AT

første
tutul!

KASKADEMODELLEN

- ER DET NOGET FOR OS?

Kaskademodellen kaldte Undervisningsministeriet på et tidspunkt sin reform af efteruddannelsen inden for de gymnasiale uddannelser. Den poetiske betegnelse dækker over det faktum, at ministeriet fremover udelukkende vil bruge de eksisterende efteruddannelsesmidler til at støtte udvikling af efteruddannelseskurser.

AF LISBET BORKER

UDVIKLINGSKURSERNE SKAL HEREFTER resultere i en række — eller en kaskade af — efteruddannelseskurser, som skal sikre en så bred vidensdeling som muligt. Denne sidste del af efteruddannelsesplanen, afviklingsdelen, gives der ikke støtte til. Det forventes, at de faglige foreninger i forbindelse med disse kurser skal springe ud som private kursusudbydere med flair for forretning og sans for at "tjene ind på gyngerne, hvad man har mistet på karrusellerne".

I de førstkomende år gives midler kun til reformimplementerende kurser. Projekter, hvori flere fag og også gerne flere institutioner indgår, prioriteres højt.

NY EFTERUDDANNELSESMODEL

I *Gymnasieskolen* nr. 2 kunne man i slutningen af januar læse et interview med formanden for Dansklærerforeningen, Søren Peter Hansen. Han proklamerede her, at Dansklærerforeningen på grund af utilfredshed med de nye støtteregler ikke længere vil søge om penge fra ministeriet. Den nye ordning medfører dyrere kurser, hindrer langtidslægningsplanlægning, resulterer i et udbud af langt flere kurser, end der er kursister til, og giver en masse spildt arbejde, hvis de majsommeligt udarbejdede udviklingsansøgninger ikke efterkommes — dette er blot nogle af de argumenter, som fremføres i interviewet.

Men hvordan forholder Medielærerforeningens bestyrelse sig til det nye efteruddannelsesudspil?

Det skal ikke være nogen hemmelighed, at vi ikke er

entydigt begejstrede. Den gamle efteruddannelsesmodel var som skræddersyet til en lille forening som vores. Vi kunne forholdsvis få midler årligt lave efteruddannelseskurser, som førte op mod 50% af foreningens medlemmer ajour med udviklingen inden for vores fag, samtidig med at vi brugte kurserne som forum for idéudveksling og faglig og social integrering af nye medlemmer.

Hertil kommer, at kurserne havde et omfang, som har gjort det muligt for én til to af vores medlemmer at fungere som kursusledere og dermed også som en slags "sekretariat" i forbindelse med tilmelding, indgåelse af aftaler med foredragsholdere m.m. På samme måde har det været muligt for én person (undertegned) at klare regnskabsføringen i forbindelse med samtlige kurser.

Som Søren Peter Hansen ganske rigtigt anfører, vokser arbejdsbyrden med den nye ordning. Der skal koordineres med de øvrige deltagende skoler og institutioner, der skal skrives ret omfattende støtteansøgninger, der skal udvikles undervisningsmateriale, der skal afrapporteres m.m. Afviklingsdelen af efteruddannelsesforløbet medfører endvidere, at foreningerne skal etablere sig som private firmaer med alt, hvad der dertil hører såsom momsafregning og udskrivning af elektroniske regninger med EAN-numre (ny ordning indført af regeringen fra og med januar 2005). Den arbejdsmængde kan ikke længere klares hjemme fra et privat skrivebord, så vi er på udkig efter en ordning,

som kan fungere på længere sigt. Måske kan vi i samarbejde med nogle af de andre små faglige foreninger finde en løsning. Det arbejder vi i hvert fald på lige nu.

FRUGTERNE HØSTET Vi kunne selvfølgelig også, ligesom Dansk Lærereforening, have valgt at melde os ud af systemet og sige nej til ministeriets støtte. Vi er imidlertid ikke som Dansk Lærereforening en stor forening med mange medlemmer, et stort efteruddannelses-potentiale og et selvstændigt sekretariat, så vi har valgt at spille med efter de gældende regler og tage de udfordringer, som deraf følger.

Og vores anstrengelser har indtil nu i allerhøjeste grad båret frugt: I ansøgningsrunden i marts 2004 fik vi således bevilget ca. 50.000 kr. til et udviklingskursus om de nye niveauer og det nye faglige indhold, med fokus på reklame, musikvideo og dokumentar. Kurset blev afholdt d. 7. - 8. februar, og der blev i den forbindelse nedsat grupper, som arbejder med at skitsere forløb og udvikle undervisningsmaterialer.

Der vil senere i forlængelse af udviklingskurset blive afviklet en række decentrale endagskurser, hvor resultatet af gruppens arbejde vil blive præsenteret. Kursusmaterialerne vil endvidere være tilgængelige for alle via fagets hjemmeside i slutningen af maj.

Ansøgningsrunden i november 2004 resulterede i et støttebeløb på ca. 99.000 kr. til udvikling af studieretningen, som udgøres af engelsk A, samfundsfag B og mediefag B. Vi er her gået i kompagniskab med Engelsklærereforening og Forening af lærere i Samfundsfag (FALS) samt tre gymnasier, som udbyder den pågældende studieretning, plus Københavns Universitet og Aarhus Universitet. Kurset er endnu kun på tegnebræt-

tet, men den første fase er planlagt til at løbe af stabelen inden sommerferien.

Resultatet af projektet vil ligesom det forrige projekt komme foreningens medlemmer til gode i form af undervisningsmaterialer på fagets hjemmeside og udbud af en række decentrale, korterevarende efteruddannelseskurser.

FAGLIGE FORA Til slut vil jeg gøre opmærksom på, at de faglige udvalg, som hidtil har stået for efteruddannelsen i de faglige foreningers regi, og som har bestået af to til tre medlemmer af bestyrelsen plus fagkonsulenten, nu er blevet nedlagt og erstattet af en række faglige fora. Disse fora har til opgave at rådgive fagkonsulenten og dermed også ministeriet på en række områder, heriblandt reformimplementeringen, inspiration til faglig udvikling, bidrag til ajourføring af vejledninger til læreplaner — og efteruddannelse.

Medlemmerne udpeges af fagkonsulenterne og kommer typisk fra de faglige foreninger, men der er krav om, at også aftagerinstitutionerne skal være repræsenteret. For Medielærereforeningen er foruden undertegnede som repræsentant for bestyrelsen udpeget Jan Oxholm, der ligeledes repræsenterer foreningen, og Anne Jerslev fra Københavns Universitet.

Arbejdet i de faglige fora indledes med en fælles konference for alle fora onsdag d. 2. marts 2005 i Vejle.

Som I kan se, sker der voldsomt meget på efteruddannelsesområdet lige nu. Jeg kan derfor kun opfordre jer til hele tiden at holde jer ajour med udviklingen. Det sker bedst via konferencen på SkoleKom (tilmelding via Ole Østergård) og fagets hjemmeside.